

AAG-4309

Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) Examination

April / May - 2018

Sanskrit : Paper - 401

(शिशुपालवध सर्ग-१,२)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ व्याख्यानं करो : (गमे ते चर) १४

- (१) नवानधोऽधो बृहतः पयोधरान्समूढकर्पूर परागपाण्डुरम् ।
क्षणं क्षणेत्क्षिप्तगजेन्द्रकृत्तिना स्फुटोपमं भूतिसितेन शम्भुना ॥
- (२) प्रफुल्लतापिच्छनिभैरमीषुभिः शुभैश्च सप्तच्छद्रपांसुपाण्डुभिः ।
परस्परणे च्छुरिताऽमलच्छवी तदैकवर्णाविव तौ बभूवतुः ॥
- (३) कृतः प्रजाक्षेमकृता प्रजासृजा सुपात्रनिक्षेपनि राकुलात्मना ।
सदोपयोगेऽपि गुरुस्त्वमक्षयो निधिः श्रुतीनां धनसम्यग्भिव ॥
- (४) विभिन्नशङ्खः कलुषीभवन्मुहुर्मदेन दन्तीव मनुष्यधर्मणः ।
निरस्तगाम्भी धमपास्तपुष्पकं प्रकम्पयामास न मानसं न सः ॥
- (५) जाज्वल्यमाना जगतः शान्तये समुपेयुषी ।
व्यद्योतिष्ट सभावेद्यामसौ नरशिखिवत्रयी ॥
- (६) षड्गुणाः शक्तयस्तिष्ठः सिद्धयश्चोदयास्त्रयः ।
प्रन्थानधीत्य व्यावीर्तुमिति दुर्मेधसोऽप्यलम् ॥
- (७) विजयस्त्वयि सेनायाः साक्षिमात्रेऽपदिश्यताम् ।
फलभाजि समीक्ष्योक्ते बुद्धेर्भोग इवात्मनि ।
- (८) स्थायिनोऽर्थे प्रवर्तन्ते भावाः सच्चारिणो यथा ।
रसस्यैकस्य भूयांसस्तथा नेतुर्महीभुजः ॥

- २ गमे ते २१२ ससंदर्भ सभज्ञावो : १४
- (१) गृहानुपैतुं प्रणयादभीप्सवो भवन्ति नापुण्यकृतां मनीषिणः ।
- (२) चलत्पकाशान्तरगीचरास्तरोस्तुषारमूर्तेरिव नक्तमंशवः ।
- (३) न जातु वैनायकमेकमुद्धृतं विषाणमद्यापि पुनः प्ररोहति ।
- (४) सतीव योषित्प्रकृतिः सुनिश्चला पुमांसमध्येति भवान्तरेष्वपि ।
- (५) ज्ञातसारोऽपि खम्बेकः सन्दिग्धे कार्यवस्तुनि ।
- (६) इन्धनौधधगण्यग्निस्तिवषा नात्येति पूषणम् ।
- (७) बद्धमूलस्य मूलं हि महद्वैतरो स्त्रियः ।
- (८) अनन्ता वाङ्मयस्याहो गेयस्येव विचित्रता ।

- ३ 'शिशुपालवध'नुं साहित्यिक स्वरूप नक्की करो. १४

अथवा

- ३ 'शिशुपालवध'नुं भूषणकथानक जशावी तेमां कविभे करेलुं परिवर्तन १४
जशावो.

- ४ विवेचनात्मक नोंध लपो : (गमे ते बे) १४

- (१) माधनी काव्यकला
- (२) बलरामनुं वक्तव्य
- (३) नारद वर्णन
- (४) माधनी बहुमुभी प्रतिभा

- (૧) શિશુપાલવધ મહાકાવ્યના પ્રથમ તથા દ્વિતીય સર્ગનું નામ આપો.
- (૨) શિશુપાલવધ મહાકાવ્ય કયા યુગનું તથા શિશુપાલવધ મહાકાવ્યનો મુખ્ય રસ કયો છે ?
- (૩) શિશુપાલવધ મહાકાવ્ય પર રચાયેલી ટીકાનું નામ શું છે ? તથા કયું મહાકાવ્ય અવનતિકાલનું છે ?
- (૪) શિશુપાલવધ સર્ગ ૧-૨ મહાકાવ્યમાં આવતાં પાત્રોના નામ આપો.
- (૫) કવિ માઘ માટે પ્રચલિત શ્લોક જણાવો.
- (૬) માઘના આયુર્વેદ જ્ઞાન વિશે જણાવો.
- (૭) શિશુપાલવધ મહાકાવ્યમાં કુલ સર્ગ કેટલા ? કુલ શ્લોક સંખ્યા કેટલી ?
- (૮) હિમશુભ્રમ્ એટલે શું ?
- (૯) કૈટમદ્વિષને ટૂંકમાં સમજાવો.
- (૧૦) ઋતુઓ કેટલી ? કઈ-કઈ ?
- (૧૧) પૂર્વરંગ એટલે શું ?
- (૧૨) ષડ્ગુણાના નામ આપો.